

CIRI-CIRI WACANA PENJAGA DI RUMAH WARGA EMAS

YAW YEE PENG

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

JANUARI 2010

CIRI-CIRI WACANA PENJAGA DI RUMAH WARGA EMAS

YAW YEE PENG

**DISERTASI DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI
KEPERLUAN BAGI
IJAZAH SARJANA PENGAJIAN BAHASA MODEN**

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

JANUARI 2010

ABSTRAK

Kajian ini berusaha meneliti ciri-ciri wacana di sebuah rumah warga emas. Ia bertujuan mengenalpasti samada penjaga menggunakan *elderspeak* ketika berkomunikasi dengan warga emas serta mengenalpasti ciri-ciri *elderspeak* yang wujud dalam wacana penjaga. Responden yang dipilih dalam kajian ini terdiri daripada 12 orang penjaga serta 23 orang warga emas. Rakaman audio, pemerhatian dan catatan lapangan adalah instrumen penyelidikan yang digunakan untuk pengumpulan data selama 270 jam. Analisis data kajian menunjukkan bahawa *elderspeak* wujud dalam wacana penjaga. Ciri-ciri *elderspeak* yang dikesan adalah termasuk ‘ayat tanya’, ‘pengulangan’, ‘perbendaharaan kata yang terhad’, ‘sintaksis yang ringkas’ dan ‘kod menindas’. Analisis menunjukkan bahawa penjaga menggunakan *elderspeak* tersebut untuk tujuan komunikasi yang berlainan. Sebagai contoh, soalan ekoran ‘ha’, ‘ah’ digunakan oleh penjaga untuk fungsi ‘penekanan maksud’, ‘memperoleh kepastian’, ‘membangkitkan respon’ dan ‘melembutkan arahan’. Soalan ekoran ‘mei’ digunakan oleh penjaga untuk ekspresi perasaan ‘kurang yakin’ dan ‘meragui’ terhadap warga emas. Partikel ‘ho’, ‘isn’t it’ dan “kan” digunakan oleh penjaga untuk fungsi ‘mendapat persetujuan pendapat’. Untuk menghadkan jawapan warga emas dalam wacana, penjaga akan menggunakan soalan pilihan, soalan ya/tidak serta soalan retorik. Ciri-ciri pengulangan dalam wacana adalah untuk fungsi ‘memberi arahan’, ‘memberi penekanan terhadap sesuatu topik’, ‘menyampaikan mesaj dengan lebih jelas’ dan juga sebagai tanda ‘sependapat’ dengan warga emas. Perbendaharaan kata yang ringkas dan terhad digunakan oleh penjaga sebagai kata kunci fungsi dalam memberi arahan untuk menunjukkan kuasa penjaga. Penggunaan sintaksis yang ringkas seperti ayat pendek adalah atas sebab tanggapan penjaga bahawa warga emas tidak dapat memahami ayat yang panjang atau ayat yang lebih lengkap. Ketika bergurau dan menyindir, penjaga menggunakan kod menindas. Dapatan kajian menunjukkan bahawa ciri-ciri *elderspeak*

wujud dalam wacana penjaga dan digunakan oleh penjaga sebagai satu strategi komunikasi untuk fungsi tertentu.

ABSTRACT

This study looks at the features of the discourse in a home for elderly residents. It also determines if the care-takers use elderspeak while communicating with the residents and determines the features of elderspeak in the discourse of the care-takers. The respondents consist of 12 care-takers and 23 elderly residents. Audio-recordings, observation and field notes were the instruments used for data collection and this was for a duration of 270 hours. The analysis shows that elderspeak exists in the discourse of the care-takers. The features of elderspeak included 'questions structures', 'repetitions', 'limited vocabulary', 'simple syntax' and 'patronizing code'. It was found that the care-takers using elderspeak for different communicative functions. For example, tag questions with particle 'ha' and 'ah' were used to 'emphasize meaning', 'seek confirmation', 'elicit responses' and 'soften directives'. Tag questions using the particle 'mei' were used to express 'uncertainty.' Tag questions using particle 'ho', 'isn't it' and 'kan' were used to 'seek agreement.' To limit the responses of the elderly, care-takers had a tendency to use 'alternative answer questions', 'yes/no questions' and 'rhetorical questions'. The feature of 'repetitions' were found when care-takers aimed at giving directives, emphasize a topic, provide clear messages and indicate agreement. The 'limited vocabulary' used by the care-takers aimed at indicating power. The use of simple syntax is based on the belief of the care-takers that complex sentences or complete sentences were not understood by the elderly residents. When joking and teasing, the care-takers used a patronizing code. This research shows that elderspeak exists in the discourse of the care-takers and is used as a communicative strategy to achieve specific functions.

PENGHARGAAN

Terlebih dahulu saya merakamkan ucapan setinggi-tinggi terima kasih kepada penyelia saya, Prof. Dr. Maya Khemlani David, atas bimbingan dan saranan yang membina beliau kepada saya sepanjang masa penulisan disertasi ini. Tanpa bimbingan dan inspirasi beliau, saya tidak mungkin dapat menyempurnakan kajian ini.

Ribuan terima kasih diucapkan kepada penjaga dan warga emas di tempat kajian ini atas peluang dan kerjasama yang telah diberi sepanjang proses pengumpulan data kajian. Saya juga mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih dengan penuh ikhlas kepada Pn. Lee Kim Lian, Cik Tan Bee Ling, Cik Chen Seok Yuen, Cik Chow Saw Peng dan Cik Tan Meow Mooi, atas bantuan dan komen mereka ketika kerja pemprosesan transkripsi data kajian ini. Sebagai guru bahasa yang berpengalaman, mereka telah memperbaiki dan mengesahkan transkripsi data kajian saya.

Akhir kata, sekalung penghargaan dan ucapan terima kasih saya sampaikan kepada keluarga tersayang saya atas sokongan dan galakan mereka yang tidak terhingga kepada saya selama ini.

ISI KANDUNGAN

	Halaman
PENGAKUAN HASIL KERJA AKADEMIK	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	vi
ISI KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI GAMBAR RAJAH	xii
BAB 1 PENDAHULUAN	1
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Objektif Kajian	3
1.3 Persoalan Kajian	3
1.4 Kepentingan Kajian	4
1.5 Definasi / Istilah – istilah	5
1.6 Tempat Kajian	9
1.6.1 Penjaga Di Rumah Warga Emas	9
1.6.2 Warga Emas	11
1.7 Bidang Dan Batasan Kajian	14
1.8 Kesimpulan	15
BAB 2 KAJIAN PERPUSTAKAAN YANG BERKAITAN	16
2.1 Pendahuluan	16
2.2 Pusat Jagaan Di Malaysia	16
2.3 Elderspeak	18
2.3.1 Definisi Dan Ciri-ciri Elderspeak	18

2.3.2	Penggunaan Elderspeak	21
2.4	Ageism	26
2.5	Kod Menindas	28
2.6	Kesimpulan	30
BAB 3	METODOLOGI KAJIAN	31
3.1	Pendahuluan	31
3.2	Sumber Data Kajian	31
3.2.1	Spesifikasi Tempat Kajian	31
3.2.2	Sampel Kajian	34
3.3	Instrumen Kajian	36
3.3.1	Pemerhatian	36
3.3.2	Audio Rekoding	36
3.3.3	Catatan Lapangan	37
3.4	Prosedur Kajian	37
3.5	Metod dan Proses Penganalisan Data Kajian	38
3.6	Masalah Yang Dihadapi	41
3.7	Kesimpulan	42
BAB 4	ANALISIS: CIRI – CIRI ELDERSPEAK	43
4.1	Pendahuluan	43
4.2	Ciri-ciri Elderspeak Dan Kekerapan Penggunaan	44
4.3	Ciri-ciri Ayat Tanya	45
4.3.1	Soalan Ekoran	46
4.3.2	Soalan Pilihan	47
4.3.3	Soalan Retorik	48
4.3.4	Soalan Ya/Tidak	48
4.3.5	Fungsi Penggunaan Ciri-ciri Ayat Tanya	49

4.3.5(a)	Penggunaan Soalan Ekoran “ha” dan “ah”	49
4.3.5(b)	Fungsi Penggunaan Soalan Ekoran “mei”	58
4.3.5(c)	Fungsi Penggunaan Soalan Ekoran “ho”, “isn’t” Dan “kan”	61
4.3.6	Fungsi Penggunaan Soalan Pilihan, Soalan Retorik dan Soalan Ya/Tidak	64
4.3.7	Kesimpulan Ciri-ciri Ayat Tanya	68
4.4	Ciri-ciri Pengulangan	68
4.4.1	Pengulangan Item Leksikal	69
4.4.1(a)	Fungsi Penggunaan Pengulangan Item Leksikal	69
4.4.2	Pengulangan Makna	76
4.4.2(a)	Fungsi Pengulangan Makna	76
4.4.3	Peniruan Ujaran	79
4.4.3(a)	Fungsi Peniruan Ujaran	79
4.4.4	Rumusan Ciri-ciri Pengulangan	81
4.5	Ciri-ciri Perbendaharaan Kata Yang Terhad	82
4.5.1	Fungsi Penggunaan Perbendaharaan Kata Yang Terhad	85
4.5.2	Rumusan Ciri-ciri Perbendaharaan Kata Yang Terhad	85
4.6	Ciri-ciri Sintaksis Yang Ringkas	85
4.6.1	Fungsi Penggunaan Sintaksis Yang Ringkas	85
4.6.2	Rumusan Ciri-ciri Tatabahasa Yang Ringkas	89
4.7	Kod Menindas	89
4.7.1	Nama Julukan	90
4.7.2	Item leksikal Yang Merendah-rendahkan	90
4.7.3	Fungsi Ciri-ciri Kod Menindas	91
4.7.4	Kesimpulan Ciri-ciri Kod Menindas	102
4.8	Rumusan Ciri-ciri Elderspeak	102
4.9	Kesimpulan	103

BAB 5	KESIMPULAN	104
5.1	Pendahuluan	104
5.2	Dapatan Kajian	104
5.3	Rumusan Dapatan Kajian	112
5.4	Cadangan	113
BIBLIOGRAFI		115
LAMPIRAN A: Transkripsi Wacana Di Rumah Warga Emas		120
LAMPIRAN B: Catatan Lapangan Pemerhatian		147
LAMPIRAN C: Maklumat Ringkas Warga Emas		150

SENARAI JADUAL

	Halaman
Jadual 1.1	Pembahagian Tugas Penjaga 10-11
Jadual 1.2	Bayaran Bulanan Penghuni Rumah Warga Emas 12
Jadual 1.3	Aktiviti Harian Warga Emas 13
Jadual 2.1	Peraturan Nisbah Penjaga Dengan Penghuni 18
Jadual 3.1	Jumlah Sampel Kajian 34
Jadual 3.2	Bahasa dan Dialek Yang Digunakan Oleh Penjaga 35
Jadual 3.3	Jenis-jenis Penggunaan Bahasa Dan Dialek Dalam Data Kajian 38
Judual 3.4	Simbol-simbol Transkripsi 39-40
Jadual 4.1	Kekerapan Penggunaan Ciri-ciri <i>Elderspeak</i> 44
Judual 4.2	Contoh Jenis-jenis Ayat Tanya 46
Judual 4.3	Dialek Dan Bahasa Penggunaan Soalan Ekoran 47
Jadual 4.4	Contoh Soalan Pilihan 47
Jadual 4.5	Contoh Soalan Retorik 48
Jadual 4.6	Contoh Soalan Ya/Tidak 48
Jadual 4.7	Jenis-jenis Soalan Ekoran Dan Kekerapan Penggunaan 49
Jadual 4.8	Penggunaan Soalan Ekoran “ah” Dan “ha” Oleh Penjaga Bukan Kaum Cina 58
Jadual 4.9	Contoh Pengulangan Item Leksikal 69
Jadual 4.10	Contoh Penggunaan Perbendaharaan Kata Yang Terhad 82
Jadual 4.11	Contoh Penggunaan Sintaksis Yang Ringkas 85
Jadual 4.12	Penggunaan Nama Julukan 90
Jadual 4.13	Contoh Kod Yang Merendah-rendahkan 91
Jadual 5.1	Fungsi <i>Elderspeak</i> 111

SENARAI GAMBAR RAJAH

		Halaman
Gambar rajah 3.1	Pelan Spesifikasi Tempat Kajian	33
Gambar rajah 4.1	Rangka Penganalisan Kajian	43
Gambar rajah 5.1	Fungsi <i>Elderspeak</i>	107

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1	Pembahagian Tugas Penjaga	10-11
Jadual 1.2	Bayarab Bulanan Penghuni Rumah Warga Emas	12
Jadual 1.3	Aktiviti Harian Warga Emas	13
Jadual 2.1	Peraturan Nisbah Penjaga Dengan Penghuni	18
Jadual 3.1	Jumlah Sampel Kajian	34
Jadual 3.2	Bahasa Dan Dialek Yang Digunakan Oleh Penjaga	35
Jadual 3.3	Jenis-jenis Penggunaan Bahasa Dan Dialek Dalam Data Kajian	38
Jadual 3.4	Simbol-simbol Transkripsi	39-40
Jadual 4.1	Kekerapan Penggunaan Ciri-ciri <i>Elderspeak</i>	44
Jadual 4.2	Contoh Jenis-jenis Ayat Tanya	46
Jadual 4.3	Dialek Dan Bahasa Penggunaan Soalan Ekoran	47
Jadual 4.4	Contoh Soalan Pilihan	47
Jadual 4.5	Contoh Soalan Retorik	48
Jadual 4.6	Contoh Soalan Ya/Tidak	48
Jadual 4.7	Jenis-jenis Soalan Ekoran Dan Kekerapan Penggunaan	49
Jadual 4.8	Penggunaan Soalan Ekoran “ah” dan “ha” Oleh Penjaga Bukan Kaum Cina	58
Jadual 4.9	Contoh Pengulangan Item Leksikal	69
Jadual 4.10	Contoh Penggunaan Perbendaharaan Kata Yang Terhad	83
Jadual 4.11	Contoh Penggunaan Sintaksis Yang Ringkas	87
Jadual 4.12	Penggunaan Nama Julukan	92
Jadual 4.13	Contoh Kod Yang Merendah-rendahkan	93
Jadual 5.1	Fungsi <i>Elderspeak</i>	114

SENARAI GAMBAR RAJAH

Gambar rajah 3.1	Pelan Spesifikasi Tempat Kajian	33
Gambar rajah 4.1	Rangka Penganalisan Kajian	43
Gambar rajah 5.1	Ciri-ciri <i>Elderspeak</i>	110